

זוהר חלק ב' פרשת בשלח דף נט ע"ב

נפל עליהם אימת השכינה

"תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אִימַתָּה וּפָחַד", **"אִימַתָּה"**, אימה צריך לומר, מהו **"אִימַתָּה"**, שהרי אין לך אות או תיבה אחת בתורה שאין בה סודות עליונים, מהו **"אִימַתָּה"**, אמר רבי שמעון, כלומר אימת השכינה[ע].

על ידי מצות פריעה זכו להיכנס לארץ

"תִּבְאֲמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּהַר נֶחֱלֶתְךָ וְגו'", אמר רבי שמעון, **"תִּבְאֲמוּ וְתִטְעֲמוּ"**, תביאם ותטעם צריך לומר, מהו **"תִּבְאֲמוּ"**, אלא רוח הקודש אמר כך על אותו הדור האחרון שמל יהושע, ונתגלה בהם התגלות רושם הקדוש של שם הקדוש ברוך הוא[עא], אלה נאחזים בו באות ו', ואלה ראויים לירש את הארץ, כמו שכתוב: **"וְעַמְּךָ כָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ"** (ישעיהו ס, כא), שכל מי שנמול ונתגלה בו רשום הקדוש ושומר אותו מפגם נקרא צדיק, ובשביל זה **"לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ"**, ולכך כתוב: **"תִּבְאֲמוּ"** בו' יתרה, **"תִּבְאֲמוּ"** לאלה שנאחזים באות ו'.

"וְתִטְעֲמוּ", כמו שכתוב: **"נִצַּר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהִתְפָּאֵר"** (שם), לאלה שנאחזים באות ו', ועל אותו הדור האחרון מוסב הדבר, ואין לך תיבה בתורה, או אות קטנה בתורה, שאין בה סודות עליונים וטעמים קדושים, אשרי חלקם של המבינים בהם.

רעיא מהימנא

מצות בנין בית המקדש ובית הכנסת

"מִכּוֹן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַּת ה'", רמז על המצוה לבנות מקדש למטה, כדמיון בית המקדש שלמעלה, כמו שכתוב: **"מִכּוֹן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַּת ה'"**, שנצרך לבנות בית המקדש למטה, ולהתפלל בתוכו בכל יום, לעבוד לו להקדוש ברוך הוא, שהרי תפלה נקראת עבודת הלב, ואותו בית הכנסת, צריך לבנות אותו ביופי גדול, ולתקנו בכל תקונים, שהרי בית הכנסת שלמטה, עומד נגד בית הכנסת שלמעלה.

זיו הזוהר

ע. דורש אימתה בשתי תיבות, אימת ה', וסתם אות ה' רמז על השכינה הקדושה. עא. על ידי מצות התפארת ועל היסוד. ונקשר באות וא"ו הרומז על

כל תיקוני המקדש שלמטה כעין שלמעלה

בית המקדש שלמטה עומד כדמיון בית המקדש שלמעלה, ועומדים זה נגד זה, ובית המקדש הזה כל תקוניו, וכל עבודתו, וכל הכלים שלו והמשמשים, כולם הם כדמיון שלמעלה.

המשכן שעשה משה במדבר, הכל היה כדמיון שלמעלה, בית המקדש שבנה שלמה המלך, הוא בית מנוחה כדמיון בית המקדש העליון, בכל אותן תקונים, להיות כהתקון שלמעלה, בית מנוחה ונחלה.

בית הכנסת צריך להיות נאה וכן צריך להיות עם חלונות

וכן בית הכנסת צריך להיות בכל תקוני יופי, כדמיון העליון, להיותו בית תפלה, לתקן תקונים על ידי התפלה כמו שנתבאר, וכל בית כנסת צריך שיהיו בו חלונות, שכתוב: **"וְכוֹיֵן פְּתִיחוֹן לָהּ"** (דניאל ו, יא), והיינו כדמיון שלמעלה, ועל זה כתוב: **"מִשְׁגִּיחַ מִן הַחַלְנוֹת מְצִיץ מִן הַחֲרָכִים"** (שיר השירים ב, ט).

החיוב להתפלל בבית הכנסת ולא בשדה

ואפשר תאמר שגם בשדה טוב להתפלל, כדי שרוח התפלה יעלה ישר לשמים, לא כן, שהרי אנו צריכים לבית, שיהיה נמצא בית למטה, כדמיון בית העליון, להמשיך מדור העליון למדור התחתון.

ועוד שהתפלה והרוח ההוא צריכה לעלות ולצאת מתוך מקום צר בדרך ישר נגד ירושלים, ועל זה כתוב: **"מִן הַמְצַר קָרָאתִי יְהוָה"**, (תהלים קיח, ה) שנצרך מקום דחוק וצר, לשלוח מתוכו רוח התפלה, שלא יטה לימין ולשמאל, ובשדה אי אפשר לשלוח את הקול באופן זה, והרי כדמיון זה קול השופר נדחה לחוץ בדרך ישר, מתוך מקום צר, והולך ובוקע רקיעים, ועולה במעלה לעורר רצון ורחמים למעלה.

סיבת הדבר שביצחק כתיב שהתפלל בשדה

ואם תשאל, הרי כתוב: **"וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׂוּחַ בְּשָׂדֵה"** (בראשית כד, טג), לא כן יצחק שענין אחר היה בו, מה שלא היה בכל העולם, ועוד שזה הכתוב אינו בא להשמיענו כפשוטו, כי ודאי בשדה אחר היה מתפלל^[עב] וזה נתבאר.

זוהר חלק ב' פרשת בשלח דף ס ע"א

גדולת שירת הים

תניא אמר רבי אבא, אשרי חלקם של אותם הזוכים לומר שירה הזאת בעולם הזה, שהם יזכו לומר לה בעולם הבא, ושירה הזאת נבנית בעשרים ושתים אותיות קדושות, החקוקות, ובעשרה מאמרות, והכל נרשם בשם הקודש, והכל הוא שלמות שם הקודש, ונתבארו הדברים.

זיו הזוהר

עב. שדה הנקרא חקל תפוחין קדישין מקום משכן רוחות הצדיקים.

זוהר חלק ד' פרשת פנחס דף רכ ע"ב
ג' שאלות של זקן נכרי לרבי אלעזר

א. היכן מרומז הבית השלישי

עוד אמר רבי אבא, נזכרתי ענין אחד ששמעתי מהמנורה הקדושה, ששמע משמו של רבי אליעזר, יום אחד בא לפניו גוי חכם, ואמר לו זקן זקן, שלש שאלות אני רוצה להציע לפניך, אחת אתם אומרים שיבנה לכם בית מקדש אחר, והרי לא היה להבנות אלא שתי פעמים, בית ראשון ובית שני, אבל בית שלישי לא נמצא בתורה, ומה שהיה לו לבנות כבר נבנה, ולעולם לא נמצא בתורה יותר, שהרי שני בתי ישראל קורא להם הכתוב, שכתוב: **"גָדוֹל יְהִי כְבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן מִן הָרִאשׁוֹן"** (חגי ב, ט).

ב. אם בני ישראל קרובים לה' למה יש להם צרות

ועוד, אתם אומרים שאתם קרובים למלך העליון יותר מכל שאר העמים, מי שנתקרב למלך הוא ישמח תמיד, בלי צער בלי פחד וכלי דוחק, והרי אתם בצער בדוחק וביגון תמיד יותר מכל באי העולם, ואנחנו בלי יקרב אלינו צער ודוחק ויגון כלל, אנחנו קרובים למלך העליון, ואתם רחוקים ממנו, ועל כן יש לכם צער ודוחק אבל ויגון, מה שאין כך לנו.

ג. למה גופם חלוש אף שאין אוכלים נבלות וטרפות ועוד

ועוד, אתם בל תאכלו נבלה וטרפה, כדי שתהיו בריאים, והגוף שלכם יהיה בבריאות, ואנחנו אוכלים כל מה שאנו רוצים, ואנחנו חזקים בכח ובבריאות, וכל אברים שלנו בקיומם, ואתם שאינכם אוכלים הכל, הנכם חלשים במחלות רעות ובשבירת הלב, יותר מכל שאר העמים, ואתם העם ששונא לכם אלהיכם בכל, זקן זקן, אל תען לי כלום, שלא אשמע לך ולא אקבל ממך, נשא עיניו רבי אליעזר והציץ בו, ועשאו גל של עצמות.

אין שום דבר בעולם שלא מרומז בתורה

כיון שנח רוגזו, החזיר ראשו ובכה, ואמר, **"ה' אֲדִינֵנוּ מֶה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ"** (תהלים ח, ב), כמה הוא חזק כח השם הקדוש גבור בכל הארץ, וכמה חביבים הם דברי התורה, שאין לך דבר קטן שלא תמצאנו בהתורה, ואין דבר קטן מובא בתורה אשר לא יצא מפי הקדוש ברוך הוא, דברים האלה ששאל רשע ההוא, אני שאלתי אותם יום אחד לאליהו, ואמר, שהרי בהשיבה שברקיע נסדרו לפני הקדוש ברוך הוא.

ה' רצה בעצמו לבנות בית המקדש

וכך הוא, שכאשר יצאו ישראל ממצרים, בקש הקדוש ברוך הוא לעשותם בארץ כמלאכים הקדושים שלמעלה, ובקש לבנות להם בית קדוש, ולהורידו מתוך רקיע השמים, ולנטוע את ישראל גפן קדוש כדמיון הצורה שלמעלה, זהו שכתוב: **"תִּבְאֲמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּהָר נִחְלָתְךָ"**, באיזה מקום, **"בְּמִכּוֹן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַּת ה'"**, במכון ההוא שפעלת אתה ה', ולא אחר, **"מִכּוֹן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַּת ה'"** זה בית ראשון, **"מִקְדָּשׁ ה' פּוֹנְנוּ יְדִיד"** זה בית שני, ושניהם אומנותו של הקדוש ברוך הוא הם.

החטא גרם ושני בתי מקדש נבנו בידי אדם

וכשהרגיזו לפניו במדבר, מתו, והכניס הקדוש ברוך הוא לבניהם בארץ, והבית נבנה על ידי אנשים, ולפיכך לא נתקיים, ושלמה היה יודע, שבשביל שזה הוא מעשה אנשים, לא יתקיים, ועל כן אמר: "אם ה' לא יבנה בית שְׂוֹא עֲמָלוּ בּוֹנְיוֹ בּוֹ" (תהלים קכז, א), שהרי לא יהיה לו קיום.

בימי עזרא גרם החטא, ונצטרכו הם לבנות הבית, ולא היה בו קיום, ועד עתה בנין הראשון של הקדוש ברוך הוא לא היה עוד בעולם.

לעתיד לבוא ה' בעצמו יבנה המקדש

ולעתיד לבוא כתוב: "בִּוְנֵה יְרוּשָׁלַם ה'" (שם קמז, ב), הוא ולא אחר, ולבנין הזה אנחנו מחכים, ולא לבנין בן אדם שאין בו קיום כלל.

ה' יוריד לעתיד שני מקדשות יחד אחד נגלה ואחד נסתר

בית ראשון ובית שני יוריד אותם הקדוש ברוך הוא ביחד מלמעלה, בית ראשון יהיה בהסתר, ובית שני יהיה בהתגלות, וזה הבית שנקרא בית שני יהיה בהתגלות, שיתראה לכל העולם אומנותו של הקדוש ברוך הוא, שהוא שמחה שלמה ורצון הלב וקיום של הכל.

הבית הנסתר יהיה מוקף עם ענני כבוד

והבית ראשון שיהיה בהסתר, יתעלה למעלה על גבי הבית ההוא הנגלה, וכל העולם יראה ענני כבוד שיסובבו ממעל על גבי הבית הנגלה, ובתוך אותן העננים יהיה בית הראשון, במלאכה נעלמה שיתעלה כבודו עד שמי מרום, ולבנין הזה אנחנו מחכים, ועד עתה לא היה עוד בעולם.

ה' יבנה העיר ירושלים

וגם העיר ירושלים לא תהיה אומנותו של אדם, שהרי כתוב: "וְאֵנִי אֶהְיֶה לָּהּ נְאֻם ה' חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וְגו'" (זכריה ב', ט'), ואם להעיר נכתב כך, כל שכן להבית שהוא המדור של הקדוש ברוך הוא, ובנין הזה היה ראוי להיות בתחלה, כאשר יצאו ישראל ממצרים, ונסתלק עד לסוף הימים, בגאולה האחרונה.

ישראל בין העמים כלב בין האברים

שאלה שניה, שאנחנו קרובים למלך העליון יותר מכל שאר העמים, ודאי כך הוא שישראל עשה אותם הקדוש ברוך הוא שיהיו הלב של כל העולם, וכך הם ישראל בין שאר העמים כהלב בין האברים, כמו שהאברים אין יכולים להתקיים בעולם אפילו רגע אחד בלי לב, כך העמים כולם אין יכולים להתקיים בעולם בלי ישראל, ואף כך ירושלים בין שאר הארצות, כהלב בתוך האברים, ולכך היא באמצע העולם, כמו הלב בין האברים, וישראל מתנהגים תוך שאר העמים, כדמיון הלב בין האברים.

כמו שהלב קרוב אל המח כך ישראל קרובים אל המלך

הלב הוא רך וחלש, והוא הקיום של כל האברים, הם אין יודעים מן צער ויגון כלל אלא הלב, שבו הוא קיום החיות ובו היא הבינה, שאר האברים אין בהם התקרבות כלל,

שהרי אין בהם קיום החיות, ואין מבינים כלום, כל שאר האברים אין קרובים להמלך שהיא החכמה והשכל השורה בהמות, אלא הלב, שאר האברים רחוקים ממנו, ואין יודעים ממנו כלל, כך ישראל קרובים להמלך הקדוש, ושאר העמים רחוקים ממנו.

ישראל שהם דומים ללב אוכלים רק דברים נקיים

שאלה שלישית, שישראל אין אוכלים נבלות וטרפות, ומיאוס ולכלוך של שקצים ורמשים כשאר העמים, ודאי כך הוא, שהרי הלב שהוא רך וחלש, והוא המלך והקיום של כל שאר האברים, אינו לוקח למזונו אלא הברור והזך של כל הדם, ומזונו נקי וברור, והוא רך וחלש מהכל, ושאר פסולת הוא מניח לכל שאר האברים, ושאר האברים אין משגיחים ומדקדקים בזה, אלא כל הפסולת והרע של הכל הם לוקחים, והם חזקים כראוי להם.

ה' בחר בישראל שהם נקיים מכל העמים

ועל כן בכל שאר האברים, נמצאים נגעים שאת או ספחת נגע צרעת, ובהלב אין מכל זה כלום, אלא הוא נקי וברור מכולם, אין בו מום כלל, כך הקדוש ברוך הוא לקח לו את ישראל, שהוא נקי וברור, ואין בו מום, ועל זה כתוב: "בְּלֶךְ יִפֶּה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בְּדִי" (שיר השירים ד, ז), בא רבי יוסי נשק ידיו, ואמר אלמלא לא באתי לעולם אלא לשמוע דבר זה, די לי.

זוהר חלק ב' פרשת בשלח דף ס' ע"א

ה' התגלה לישראל באמרם שירה

"וַיִּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל מִדְבַּר שׁוּר", אמר רבי שמעון, בשעה ההיא שהיו ישראל עומדים על הים והיו אומרים שירה, נגלה הקדוש ברוך הוא עליהם וכל מרכבותיו וצבאיו, כדי שיכירו את מלכם שעשה להם כל אלה הנסים והגבורות, וכל אחד ואחד ידע והסתכל במה שלא ידעו והסתכלו שאר נביאי העולם.

שרתה על כל אחד מישראל רוח הקודש

שאם תרצה לומר שלא ידעו ולא השיגו חכמה העליונה, מן השירה הזאת מובן שכולם בחכמה הסתכלו, וידעו הדברים ואמרו, שאם לא כן איך אמרו כולם דברים אחדים שלא נטו אלה מאלה, ומה שאמר זה אמר זה, ולא הקדים כל אחד דבור זה לדבור זה, אלא כולם אמרו במשקל אחד, ורוח הקודש הופיע בפי כל אחד ואחד, והדברים נאמרו מכולם כאילו יצאו מפי אחד, אלא ודאי כולם בחכמה העליונה הסתכלו, וידעו דברי העליונים, ורוח הקודש הופיע בפי כל אחד ואחד.

ישראל לא רצו ליסוע משם בגלל ההתגלות

ואפילו העוברים שבמעיי אמם היו אומרים שירה כולם ביחד, והיו רואים כולם מה שלא ראה יחזקאל הנביא, ועל זה היו כולם מסתכלים כאילו ראו עין בעין, וכאשר גמרו השירה היו כולם מתענגים בנפשותם, והשתוקקו לראות ולהסתכל עוד, ולא היו רוצים לנסוע משם מרוב ההשתוקקות.

ה' גילה כבודו במדבר

בשעה ההיא אמר משה להקדוש ברוך הוא, בניך מגודל ההשתוקקות להסתכל בכך אין רוצים לנסוע מן הים, מה עשה הקדוש ברוך הוא, הסתיר כבודו משם והרחיקו לחוץ להמדבר, ושם נתגלה ולא נתגלה, אמר להם משה לישראל כמה פעמים לנסוע משם ולא נסעו, עד שאחזו בהם משה והראה להם זיו כבודו של הקדוש ברוך הוא במדבר, אז מגודל השתוקקות ורצון להסתכל הסיע משה אותם, זה שכתוב: **"וַיִּסַּע מֹשֶׁה אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּם סוּף וַיֵּצְאוּ אֶל מִדְבַּר שׁוּר"**, מהו **"מִדְבַּר שׁוּר"**, מדבר שהיו מבקשים להסתכל בו זיו כבודו של המלך הקדוש, ועל כן נקרא מדבר שור, על שם ההסתכלות אשר שם.

כבוד ה' הוא התורה

"וַיֵּלְכוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבַּר וְלֹא מֵצְאוּ מַיִם", אין מים אלא תורה, שנאמר: **"הוֹי כָּל צָמֵא לָכוּ לַמַּיִם"** (ישעיהו נה, א), אמר רבי ייסא, וכי מי נתן להם התורה כאן, והרי עד אותו הזמן עוד לא נתנה להם התורה, אמר רבי אלעזר, הם יצאו למדבר להסתכל, והקדוש ברוך הוא לקח זיו כבודו משם ולא מצאווהו, ולמדנו שהקדוש ברוך הוא תורה נקרא, ואין מים אלא תורה, ואין תורה אלא הקדוש ברוך הוא.

זוהר חלק ב' פרשת בשלח דף ס ע"א

הס"מ פגע בהם במדבר

"וַיֵּיבְאוּ מִרְתְּהָ וְלֹא יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת מַיִם מִמֶּנָּה וְגו'", אמר רבי שמעון, כשהלכו ישראל במדבר, נגלה להם רשות אחר של שאר העמים, זה השולט במדבר^[ע], ופגע בהם שם, וראו ישראל שאין זה אותו הזיו של כבוד מלכם, זה שכתוב: **"וַיֵּיבְאוּ מִרְתְּהָ וְלֹא יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת מַיִם מִמֶּנָּה"**, מפני מה, **"כִּי מַרִּים הֵם"**, לא נמתק לנפשותם כבראשונה, ולא עוד אלא שבא לקטרג עליהם.

העץ שהורה ה' למשה

מה כתוב: **"וַיֵּצֵעַק אֶל ה' וַיֹּרְהוּ ה' עֵץ"**, ואין עץ אלא תורה, שכתוב: **"עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ"** (משלי ג, יח), ואין תורה אלא הקדוש ברוך הוא, רבי אבא אמר, אין עץ אלא הקדוש ברוך הוא, שכתוב: **"כִּי הָאָדָם עֵץ הַשְּׂדֵה"** (דברים כ, יט), עץ השדה בודאי, זה עץ של שדה תפוחים הקדושים^[ע], וכאשר נתגלה זיו כבוד מלכם עליהם, אז **"וַיִּשְׁלַח אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם"**, מהו **"וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם"**, שהקטיגור נעשה סניגור.

זיו הזוהר זה סמא"ל השולט על המדבר. עד. זה הגן עדן מקום משכן נשמות הצדיקים שנמשלו לתפוח. עג. זה סמא"ל השולט על המדבר.